

NÉPÜNK

BEKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:
Oradea
Strada Teatrului 4.
Telefon: 6-70

ZSIDÓ HETILAP

Főszerkesztő
WASSERSTROM SÁNDOR
Felelős szerkesztő
LEITNER ZOLTÁN

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Belföldön: Egész évre 250 Lei, félévre 130 lei, negyedévre 65 lei. Külföldön 2 Dollár, Kc. 75, P. 12, S. 19. Din. 120

Világkrízis és zsidóság

A világtörténelem nagy kazánjában ime már két éve lobog, sieteg és roban a krízis. Európa nagy nemzetei kerültek bele a kazán forró gőzének sodró áramlatába és a kiegyensúlyozatlan gazdasági energiák még mindig mélyítik a válságot: a mélypont felé. A termelés és fogyasztás ellentmondásai képezik a krízis állandó emelkedésének okát és mint ennek szükségszerű visszatükröződései, jelentkeznek a pénzügyi összeomlások etappjai. A nagy világháos eme izgatón érdekes forrásában a nemzetek közösen igyekeznek megkeresni a kibontakozás útját és visszaállítani a kisklott gazdasági életet a kipróbált, régi pozícióba. Hogy e krízis hova vezet és hol fog végződni, ezt ma még senki sem tudja megmondani. Az általános gazdasági és társadalmi harcok eme menetében természetesen a zsidóság tömegei az első sorokban állanak. A zsidóság, szociális és helyzeti strukturája a világ népei között már régen ingadozóban van. A zsidó középosztály elproletáriálizódása a gazdasági nyomás alatt egyrészt, a világ iparosítási tendenciája következtében másrészt, folyamatban van. Meg kell állapítanunk, hogy a zsidóság gazdasági sulya és pénzügyi ereje ezidőszert a kereskedelmi élet sáncaiban található fel. Az első tehát, kiket a mai termelési rendszer, a túltermelés anarchiája legközelebből érint az épen a zsidóság, mert az ő kezében összpontosulnak azok a szálak, melyek a termelők és fogyasztók közötti árucserét közvetítette. A termelő piac árukészlete emelkedett, de a fogyasztó piac felvevő képessége sülyedt épen az ipari élet technizálódása miatt, mely mind kevesebb emberi munkaerőt igényel. Ez a folyamat addig tartott, míg nem a fejlett termelési eszközök túlnőttek a termelők, a gyárosok hatalmán és kiesusztak irányításuk alól.

Megszülettek tehát a fejlett és racionalizált termelési eszközök, hogy teljesítő-képességük csúcspontján a gazdasági élet herékkötői legyenek.

A nagy káosz felszínén természetesen mint látható ok elsősorban is a kereskedő-osztály állott, megtelt áruraktárakkal, de fogyasztók nélkül. A nagy reperációs kísérletek, melyek a krízis lefelé való ivelését akarták megállítani, csak reperációk maradtak, mert az egésznek csak kis részeit gyógyították, nem pedig

magát a rendszert, melyből a krízis szükségszerűen eredt.

A mentési munkálatoknál, melyek napjainkban is keményen folynak, a zsidóság vezető egyéniségei Európa minden országában a gazdasági front legexponáltabb pozícióban állanak. A zsidót, mint egyént Európa népei megbecsülik és értékelik ebben a megfeszülő munkában, azonban a zsidót, mint népet, mint egyiséget, nem látják meg, nem akarnak róla tudni és speciális gazdasági nyomorát nem akarják enyhíteni.

Legklasszikusabb példája volt ennek a magyarországi Friedmann és Haász püspök esete, mikor a zsidó, mint egyén, az összeroppani készülő országot megmenteni igyekezik egyetlen szeniális ötletével, addig Haász tábori püspök, a nemzet papja, támadást intéz a zsidó nép, a zsidó vallás, a zsidó összesség ellen.

Egyetlen megoldás van számunkra csak. Ez pedig: A zsidóságnak nagy politikai, gazdasági és szociális táborba való egyesülése. A szervezetség hatalmas erejével megalkotni a zsidó frontot. Lehet ez a leszegényedett, elfáradt zsidóság egyedüli lehetősége, hogy az adott pillanatban népiünkön az egység hatalmával segíthessünk

A wizenitzi zsidók szomorú gyászmenete

Csernowitz, aug. 30. A bukovinai Wizenitzben, augusztus 12-én a zsidó lakosság lelketfójtó gyászmenete vonult a temetőbe. Keserves ősi zsidó törvény szernt adták meg a végtiszlességet azoknak a széjjeltépt és megszentégtelenített tórákonyveknek, amelyek körülbelül egy hónappal ezelőtt estek a pusztító, pogromozó mobnak áldozatul. A meggyalázott tórákonyveink eltemetése előtt a rabbi-imaházban gyászjelentésként volt, amelyen a lesújtott zsidó község tagjai, a nemzeti gyásznapokra elrendelt bünbánó imádságokat mondták. A wizenitzi rabbi Hager a temetés napjára bőjtöt és vezeklést hirdétt és a templomban elcsukló hangon mondott gyászbeszédet a széjjeltépt tórákonyvek fölött. Az istentisztelet után megindult a gyászmenet, amelyben ezernél többen kísérték ki a meggyalázott szentségeket a zsidó temetőbe. Az üzletek az egész városban zárva voltak. Az egész utvonalon, amelyen a gyászmenet végigvonult, sűrű embertömegek alkottak kordont. A temetőben és különösen abban a pillanatban, amikor a széjjeltépt tórákonyvek koporsóját alábocsájtották a sirverembe, szívtéptő jelenetek játszódtak le. A zsidók sirtak.

II. Károly király és Sándor jugoszláv királyné látogatása Blank Aristidnél

Bukarestből jelentik: A román csatahajók egyik legnagyobb alkotmányát, a „Constanca“ gőzöst a napokban avatták fel és bocsátották vízre, mely alkalommal a román királyi udvar is részt vett az ünnepségen. Az ünnepélyes aktus multán II. Károly király, valamint Sándor jugoszláv királyné, Mihai nagyvajda, Argentoianu belügyminiszter és Valcovici közlekedésügyi miniszter látogatást tettek az ismert, kiváló zsidó pénzügyes, Blank Aristid villájában. A királyi család és előkelő kísérete hosszasan időzött Blank Aristid társaságában. A királyi és miniszteri látogatás egy politikai, mint pénzügyi körökben általános fellünnést keltett és messzemenő politikai kombinációkkal hozták kapcsolatba.

Vérhas és tifusz pusztít a szalonikii menekültek között

Szalonikiből jelentik: A város felgyújtott zsidó negyedéből menekült hajléktalan zsidó tömegek között, akiket ideiglenesen a különböző zsidó templomokban helyezték el, pusztító vérhas és tifuszjárvány lépett fel. A járványnak eddig már több halálos áldozata van. A hatóság a járvány további elharapódzásának megakadályozása céljából állítólag intézkedéseket fog tenni, hogy a zsidó menekülteket jobb egészségügyi viszonyokkal rendelkező helyeken helyezze el.

Török zsidók — mint népi kisebbségek

Angora jelentés szerint a török belügyminisztérium új törvényjavaslatot készít elő, melyben a zsidóság jogait, mint nemzeti kisebbség állapítja meg. Remélik, hogy a török zsidóság helyzete az új törvény által lényegesen javulni fog. Jelenleg a zsidóság vallási körülményei Törökországban, egy az 1864-ben Abdul Medjids szultán által kiadott rendelkezés szerint van szabályozva.

Ujraéledt a középkor Szovjetországban

Moszkvából táviratozza a Zsidó Távirati ügynökség tudósítója: A zsidók mezőgazdasági letelepítésével foglalkozó szovjetkormánybizottság az u. n. Komzet elnöke M. Smidovits, augusztus 4-én rendeletet bocsájtott ki, amelynek értelmében a jövőben mindazoknak a zsidó iparosoknak és kézműveseknek, akik valamely kézműveskooperatíva tagjai és a kik munkájukban nincsenek külföldi nyersanyagra utalva, tilos lesz a kooperatívájukat elhagyni még akkor is, ha falun és mint földművesek kívánnának letelepedni.

A „szabad költözködési jogot“ tehát már elkobozták a zsidóktól. Mostan már csak a gettófalakat kell újra felépíteni jó középkori német mintára, esetleg a jus primae noctis is törvénybe iktatni és kész a tökéletes középkor a szovjetrendszer nagyobb dicsőségére.

HETI GLOSSZÁK

A központi iroda

Átmeneti állapotok uralkodnak a központi irodánál. A megboldogult elnök váratlan halála új helyzet elé állította az erdélyi orthodox központi iroda választmányát. Illetékes faktorok álláspontra az, hogy a lehető legrövidebb időn belül rendet kell teremteni ebben az átmeneti állapotban és új elnök választását kell keresztülvinni. Hallatszanak olyan hangok is, melyek azt követelik, hogy „semmit sem csinálni,” a legjobb álláspont. Mi ezt nem tudjuk helyeselni. Ma olyan súlyos viszonyokat érünk meg, hogy nem maradhat egy ily fontos intézmény egy percig sem irányítás nélkül. *Egy világi elnököt kell választani, aki csakis oly férfi lehet, aki szervező képességével, rátermettségével, komolyságával és higgadságával megfelelően azon a poszton, ahova a közbizalom jóvoltából kerül.* Lakhelye és a központi iroda hivatalának székhelye csakis egy központi fekvésű nagy zsidó centrum lehet. Így Kolozsvár, Nagyvárad, Szatmár, de semmi esetre sem egy mellékvonalon fekvő kis helyiség. Ezt megkívánja az észszerűség is és a praktikusság. *A megválasztandó világi elnök mellett egy rabbi kollégium működne.* Hogy ki legyen az elnök, ebben a pillanatban nem tudható. Nehéz kérdés és igen problematikus anyagi szempontból is. Mert komoly alapon nyugvó bevétele alig van az Irodának, hacsak a hítközségek nem támogatnák jobban, mint ahogy azt a múltban tették. Már pedig iroda pénz nélkül nem exisztálhat. Ezt ne feledjük. — Teremtsenek végre rendet a központi iroda körül s legjobban szeretnénk, ha az összes konstruktív orthodox erők egyesült erővel összefognának, hogy ne viták és veszekedések legyenek, hanem békés egyetértéssel oldódják meg az erdélyi orthodoxoknak súlyos és életbevágóan fontos problémája.

Lord Reading és Herbert Sámuel

Már leszoktunk arról az asszimiláns (főképpen pesti) felekezeti lapokban szívesen felhasznált „önéret-duzzasztó” cikkekéről, melyet az dal-ref.én parodizált legjobban, mely így szólott: „Oroszországban mindenki zsidó, Trocky is zsidó és mit szól ehhez gróf Karcsonyi Guido?... Direkt sportot üztek abból, hogy mindenki zsidó és ez nagyon komikus, nagyon szomorú, mert rendszerint akkor büszkélkedik valakivel a zsidóság (és főként a magyar asszimiláns zsidóság), mikor már az illető tehetséges és karrieri befutott zsidó, már csaknem teljesen elhagyott bennünket.

Ezzel szemben most külügyminiszter lett Angliában, helyesebben Nagybritániában, Lord Reading, volt Rufus Isaac „hírsorsosunk”, aki már India alkirálya is volt és most 73 éves korában a legnagyobb földi birodalom külügyének intézője.

És Herbert Sámuel, aki Palesztina első és amellelt zsidó kormányzója volt, amellelt az angol liberális párt alelnöke és Lloyd George bizalmasa És Smá'Iszroel, csapná össze kezét a lipótvárosi mentalitás, ezek nem olyan mondva csinált „izraeliták” akiknek csak annyit jelent a zsidóságuk, hogy nem tudnak megszabadulni tőle és undorodnak attól a sunyi hajlongástól,

Értesítés!

Női divatszalonomat Mészáros-u. 2. szám alól Piața Unirii (Szent László-tér) 12. szám alá **helyeztem át.**

Legújabb modell-rajzaim megérkeztek és a legjutányosabb árakon állok a n. é. közönség rendelkezésére.

További szíves pártfogást kér
Deutsch Nándor
Női divatszalon

melyet újdondászok és egyéb szegénylegények előttük mivelnek.

Hej, kedves zsidó testvéreim Erdély bércei között, az a Sir Herbert Sámuel, meg a lord, a volt alkirály bizony bizony önéretes zsidók. Nem azért kerültek a világbirodalom élére, mert talán zsidók, legfeljebb nem veszik rossz néven tőlük, hogy zsidók, (Amint azt másutt szokták pld. Budapesten vagy Bukarestben). Megbocsájtják az angolok nekik ezt a születési hibát, mert okosak, tehetségesek, koncepciózusak és mert nagyszerű angolok — és önéretes zsidók. Amit a magyar zsidó mentalitás nem tud megérteni az, hogy lehet valaki elismert hazafi, annak dacára, hogy — cionista, tehát önéretes zsidó.

Nem még zsidók, hanem teljes vöblut héberek, ezek az angolok, akik olyan gerincesek, olyan rátartiak zsidóságukra, mint például egy valódi angol lord, az ő lordságára. A zsidóságnak mint olyannak valószínűleg nem lesz annyi haszna uralmukból, mint az angol népnek. De reméljük, hogy abban a káros, téves és szomorú angol politikából, melyet eddig Palesztinában inaugurált a munkáskormány; változtatni fognak és a jisuva új és jobb idők fognak következni.

Ha így lesz, nem fogunk, mint zsidók örülni annak, hogy két cionista zsidó tölti be a legfontosabb tárcákat a brit birodalom kormányában, hanem mint önéretes cionisták is boldogok leszünk és büszkéek az ő sikereikre.

A magyar középiskolai numerus klauzus

Ernst Sándor pápai prelátest nevezte ki a magyar kormányzó kultuszminiszternek. A magyar pénzügyi élet súlyos kritikus napokat ért meg. A pengő vásárlóereje gyengül, a külföld bizalmatlan, az államháztartás deficitje napról-napra nő, s akkor, mikor már az „erőskezű” Bethlen is csüggedten eresztette ki a gyeplőt a kezéből és új miniszterelnök került az ügyek élére, akkor a „magas” politika kifejezhetetlen akaratából, egy papot neveztek ki kultuszminiszternek. Ez egyenes irányban halad azzal a magyarországi hivatalos mentalitással, mely szépen, nyugodtan visszavetné Magyarországot a hűbériségbe. Ha nem félne a külföldtől, akkor eltíltaná azt, hogy acéttollal irjanak, megint libatoll ke-

rülne az íródeákok kezébe és delizsánszokon döcögének a megyegyűlésekre. Visszaállítani a jobbágyságot és szépen, lassan visszaállítani az 1848 előtti rendi Magyarországot. Mikor a főpap került a magyar közoktatás ügyek élére, akkor legelőször nem azt mondotta, hogy egyesült erővel ki kell segíteni az országot szomorú helyzetéből, hanem mint egy álomvilágban és a való élettel semmiféle kontaktust fenn nem tartó középkori szerzetes, (nem jezsuita) numerus klauzusról kezdett beszélni. A magyar bankok zárva, az egész közgazdaság haladik s akkor s kormányrajutás első tette — Ernst főpap középiskolai numerus klauzusa. Szomorú és mélyen megdöbbentő, hogy még ott tartanak odaát, hogy meg akarják fordítani az idő kerekét. Már nem elég a főiskolai numerus klausus, most már a középiskolákba is bevezetik. S erre a mi erdélyi magyar zsidaink azt hazudják, hogy ez nem a mi „felekezetiünk” ellen irányul. Ezt merik mondani. Meg dagnak valamit arról is, hogyhát pofon az édes születtől.

Meg egyéb örültségeket, ahelyett, hogy a nyim-nyám magyar zsidósággal karöltve tudomására adnák ezeknek a right man on the right place elvét negligáló magyar mentalitásnak, hogy rosszóság és bornírság, amit tesznek. Hogy saját maguk alatt vágják a fát. Szomjuhozna egy kis külföldi kölcsön után, minden erő összefogásáról prédikálnak odahaza s ugyanakkor a közepkört akarják a Duna két partjára visszahozni. Barátságát és kolostortömjént. Az ország zászlójára pedig a fraternité égalité helyett a „Kuss zsidót” teszik. Innen Erdélyből izenjük, hogy talán a főtisztelendő ur és felelős társai nem is tudják, hogy mennyit ártanak ezzel a tervvel hazájuknak és csak másodsorban a zsidóságnak.

Sodrony ágybetétek

nyitott és összehajtható **vaságyak, mosdók,** és mindenféle **vasbutorok** legolcsóbban kaphatók a fogházban megnyitott üzembn

„STANDARD”

Iosif Vulcan (Nagy Sándor-u. 10.)

ISMÉT ITT A NAGY LEHETŐSÉG!

Százért egy milliót!

Az erdélyi zsidó kórházegyesületek belügy miniszteri engedély alapján megrendezik a **második zsidó kórházszorsjátékot!**

E sorsjáték nyereménytervezete oly reálisan van megalkotva, hogy minden egyes sorsjegyvásárlónak komoly esélyei vannak a nyeresre.

Közel 2000 nyeremény 2,700.000.— lej értékben

Főnyeremény 1,000.000 Lej

Az összes nyereményeket az Erdélyi Bank és Takarékpénztár R. T. garantálja és fizeti ki azonnal készpénzben. **Egy sorsjegy ára 100. — lej.**

Kapható minden jobb bankban, üzletben, trafikban stb.

Vegyen Zsidó Kórházszorsjegyet!

Levélbeli megrendeléseket elfogad: **Az Erdélyi Zsidó Kórházegyesületek Központi Sorsjátékintézősége** CLUJ, Piața Unirii No. 20.

Katasztrófális a zsidóság helyzete Lengyelországban

A zsidó kulturális és szociális intézmények megszüntetése

A lengyelországi hírek szerint a zsidó tömegek helyzete az utóbbi időben súlyos szociális, gazdasági és politikai összeomlás előtt áll. A lengyel kormány azonban mit sem tesz ennek megakadályozására, sőt tétlenül nézi a zsidóság élet-halál küzdelmét és ezt megkönnyíti számára azon szomorú és szerencsétlen pártvillongás is, mely a lengyelországi zsidóság között uralkodik. A pártok közötti harcokban a politikai offenzívát az Aguda szervezet irányítja, mely a kormány támogatása mellett, mélyen az elmúlt sejm és városi választásoknál közös paktum alapján indította meg kiméretlen harcát a zsidó uccák ellen és saját uralma érdekében, a zsidóság részére kivont eddigi eredményeket is feláldozza. Természetes, hogy a többi pártok deffenzív ellentállása, úgy a hitközségekben, mint a zsidóságon kívülálló más közületekben az Agudát még intenzívebb aktivitásra hevíti és a széthúzás átkának szerencsétlen eredményeit a következő tudósításaink adják:

Lengyel zsidó vezető körökben nagy megütközést keltett a lengyel kormánynak zsidó hitközségi belügyekbe való beavatkozása, mely oly módon jutott kifejezésre, hogy a hitközségi szubvenciókat, melyek eddig a zsidó kulturális célokat szolgálták, megvonta. A kormány eljárását azzal indokolja, hogy a hitközségek tisztán vallási és filantropikus intézmények és így semmi jogcímük nincs zsidó iskolák és kulturális intézmények részére szubvenciókat igényelni. Kielcei jelentés szerint a zsidó ipari és elemi iskolák, melyekben sok száz szegény zsidógyerek nyer oktatást, bezárás előtt van, mivel a lengyel közoktatásügyi minisztérium megtiltotta a kielcei zsidó

hitközségnek ezen intézmények támogatását. Ezen iskolák bezárása nem tisztán kulturális jelentőségű, mert azáltal, hogy a zsidó tanulókat hivatásszerűen kiképzí és azoknak iskola-konyhái útján ételmezéséről gondoskodott, messzemenő gazdasági segítyi jelentett. A kielcei hitközség, a kormány rendelkezése ellenére kötelességének tartotta, hogy az iskolákat, melynek rendkívüli fontosságát felismeri, a rendelkezésére álló szűk anyagi erőkhöz mérten is támogassa.

Egy másik h iradás szerint:

A kormány felügyelő bizottsága a breszt-litowski városi költségvetésből minden 1931-32-re előirányzott zsidó intézményi szubvenciót törölt. Pinsk városában a költségvetésből a zsidó intézményeknek támogatása oly nagymértékben lettek megnyirbálva, hogy az aggodalmak, kórház és az árvaház bezárás előtt állanak.

Sorozatos öngyilkosságok.

A zsidó tömegek között uralkodó kétségbeesés, a napról-napra kimélyülő gazdasági szükség hatása alatt, máris kitermelte a maga szomorú és tragikus hajtsait. Közel egymásutánban az öngyilkosságok egész soráról adnak hírt a lengyel távirati irodák, melyeket sorrendben a következőkben közlünk:

Varsóban egy ismert pamutgyáros, Chaim Lesser követett el öngyilkosságot világítógáz segítségével. Az ismert pamutgyáros mindössze 32 éves volt, ki általános megbecsülésnek örvendett kereskedelmi körökben. A h iradás szerint öngyilkossága vállalatának pénzügyi összeomlása miatt történt.

Ugyanezen napon Rebekka Fischmann 24 éves fiatal munkásleány keresett a halálban menekvést a munkanélküliség következtében kiállott hosszú szenvedések miatt.

Különösen tragikus hatása volt Felicia Balaban 20 éves leépített zsidó tisztviselő öngyilkosságának. Ő egyike volt azon keveseknek, akik a lengyel városi közigaz-



gatás szolgáltatásban állottak. A fiatal lány, kinek gondoskodnia kellett öreg édesanyjáról is, a leépítést annyira szívére vette, hogy spiritusszal megmérgezte magát. A fiatal leányt azonnal kórházba szállították, de állapota reménytelen.

Lengyelország legnagyobb kiadóvállalatának tulajdonosa, Jakob Mortkowicz, az üzletmenetbe beállott gazdasági nehézségek miatt főbelötte magát. A neves kiadó halála folytán, nemcsak a zsidóságot érte súlyos veszteség, hanem súlyosan érintette halála az ifjú lengyel írógenerációt is, kiket a tragikus végű Mortkowicz állandóan támogatott pártfogásával. Halála általános részvételt keltett.

Tömeges kivándorlások.

A kivándorlás, mely az utóbbi hónapokban teljesen szünetelt, most ujult erővel indult meg ismét. A zsidó kivándorlási hivatal Varsóban állandóan tömve van kivándorlásra való jelentkezőkkel. A kivándorló hivatal épületében lévő összes ágyak, melyek meghaladják a 100—130-at, tömve vannak. Az épület váróterméiben és folyosóin szükségágyakat állítottak fel, hogy a tömeges jelentkezőket el tudják helyezni. A kivándorlók legtöbbször Urugui, Brazília és Argentína felé veszik útjukat, ahol mint ismeretes, szintén nem a legrózsásabbak a viszonyok. Augusztus 13-án csütörtökön



„Carmen“ iskolacipők



fiúk és leányok részére kizárólag

REICHARD

cipőáruházában kaphatók

BIALIK: A TŰZTEKERCS

— Jeruzsálem pusztulásának legendájából —

VI.

És mikor a leroskadó ifju felemelkedett a földről és kiegyenesítette térdeit, felémelte szemeit az ég felé, amiként szokta és látá ime odaát szemközt, szemközt a sziklacsucson tisztán és szendén, mint a szemérmesség, szerénység anyala áll egy fehér testű, csillogó szemű fiatal leány, szeme fényét feléje irányítja és a fején ragyog a hajnal Ünője...

És megdobbant az ifju szive és lehorgasztotta szende szemeit, először életében a földre. És tekintetét a folyamba meresztette és megpihent a leány árnyékán, amely felvillogott onnan a Hajnal csillagával.

És most, most ezen az éjszakán történt először, hogy az ifju az alvilág mélységébe pillantott.

És az ifju nem csodálkozott a csodán, mert nagyobb csoda készült a szívébe költözni — ment némán, hallgatagon a hajnal Ünője elé.

És midőn az ifju már messze járt, — látta és ime a folyó partja, melyen megy, egyre emelkedik, emelkedik, míg egyenlő magassá nem válik a szemközt levő sziklafallal; és a két sziklafal egyre közeledik

egymáshoz és egyre sötétebb árnyékokat vetnek a körjük zárt folyó sodrára; olyanok voltak, mintha két óriás összeesküdött volna az alvilág ellen, hogy titkos fondorlattal szorosukba csalják és megfolytsák ott a sötétben. Az ifju nyugodtan nézett a mélység torkába és magában kérdezé: Vajjon ha leszál egy ember ebbe a halálárnyéku szakadékba, megmenekülhet-e még?

De nem késleltette az ifju a lépteit, mert sietett felmenni... És ment fel, fel, ment szilárd lépésekkel, fel a sziklaösvényen — és fent a felhő és a vízben az árnyék mentek előtte.

Hirtelen megállt a fehér felhő és megpihent a végtelen magasban egy bérc fókán. És az ifju messzire tekintett és látá és ime mintha nagy fekete szikla emelkednék ott a hajnal fellegei körül, a szikla magas és dombos, ott pihen a két kőfal vállain, alatta kuszik az alvilág folyója és a fején mintha kis mécses égne.

És az ifju lelke megszagolta a szent tüzet messziről és a szive dobogott... Ime ott van Isten elrejtett mécsse, remegve rebben a sivatag fellegei közül és integet a sziklák csucsairól, rezeg a világossága és reszket az intése, mint a megváltás intése...

Ki gyújtotta meg ezt a világító mécsset a szikla csucsán és ki az ártatlan és tisztá,

aki érdemes a fényére? Avagy ez-e az ajándék, mit Isten küldött nekem ezen a szigeten?

És fenséges Isteni öröm, halártalan öröm árasztotta el mint ősfolyam az ifju lelkét és ujjongott és remegett a szive, örvendezett reszkető hittel és reménnyel, a lába könnyű lett és léptei nagyobbak — és ment, ment mohón az Isten világossága elé, a tűz-kiáltás csengett a fülében és szívében a hajnal áldása dobogott.

És a fényszikra egyre nőtt, nőtt a szemeláttára, már olyan, mint egy kis tűznyelv, amely szerelemmel reszket testvére, a hajnalpirkadat felé. Immár olyan, mint a lángfüst és színe, mint az isteni oroszlan tűzének színe, amelyet látott az oltáron, nazirfogadalma napján...

Az ifju szívéhez szoritotta a szent tüzet, reszketően behunyta szemeit és kiáltott; Ég, — pokol, — te... — És ledobta magát a sziklacsucsról a kitért karokba, az alvilág mélységébe...

A fehér felhő üsszerezett és megboradt és a hajnal Ünője megrázkódott — és eltűnt... Mert megindult a reggel párdüca barlangjából és fejedelmi fenséggel fellépett a mennybolt küszöbére. Megrázta az aransörényének koronáját és fényét lefreccsentette a hegyek végtelenjére...

200 zsidó kivándorlót indított utnak a *Hias*-ügynökség. A kivándorlók gerince főként Lengyelország vidéki városaiból kerül ki.

Antiszemitizmus a rokkantok házában.

Különös antiszemita megnyilvánulásról írnak a lengyel lapok. A miniszterium ugyanis utasítást adott, hogy a rokkantok házában elhelyezett 80 háborus rokkantról fényképet készítsenek és azt küldjék be számára. A 80 rokkant katona között 20 zsidó is van. 20 zsidó katona, akik a világháború idején vérüket áldozták a lengyel haza oltárán. A felvételnél azonban a keresztény rokkantok tiltakoztak az ellen, hogy őket a zsidó bajtársakkal együtt vegyék fel. Hubicki miniszter erre elrendelte a zsidó rokkantok külön csoportba való felvételét. A zsidó rokkant katonák között ez az intézkedés olyan elkeseredést szült, hogy elhatározták, amennyiben a miniszterium nem vonja vissza rendelkezését, elhagyják a rokkant-otthont.

Tehát már ide is bevönült a gyűlölet, az antiszemita fékelye. Ezeket a rokkant zsidó katonákat pedig nem lehet letagadni. Erre még a magyar tábori püspök ur se lenne képes. Ezek ott véreztek a csatáron és nem tett velük kivételt az ágyugolyó. Épen úgy beléjük hasított a szilánk, mint a keresztény husba. De lám, most a keresztény bajtársak nem akarnak meljünk állani.

Szégyellik a zsidó hősök létezését. Vagy talán azt hiszik, hogy itt is csak zsidó betolakodókról van szó? Itt is első helyre tolokodtak a zsidó haszonlesők? Részt kapni abból a dicsőséges hősi babérkoszorból? Mindenesetre elégtétellel állapítjuk meg, hogy a zsidó rokkant katonák méltó választ adnak a miniszteriumnak és a keresztény bajtársaknak egyaránt eltávozásukkal. Sokkal méltóságteljesebb lesz ez a demonstratív megnyilatkozás, mint a miniszterium megcsufoló magatartása.



Ha **gazdag** akar lenni,
ugy siessen **Mentősorsjegyet** venni

IV. osztály huzása 1931 **szeptember 6-án**

Főnyeremény 1,000.000 lei.

Össznyeremények végösszege **4,000.000 lei.**

Sorsjegyek ára: egész sorsjegy 100 lei, fél sorsjegy 50 lei.

Minden sorsjegy az összes osztályokra 1932 jan. 1-ig érvényes

Postai költségeknél 19 lei portóköltségekre hozzáadandó. — Sorsjegyek kaphatók mindenütt, valamint a főbizománycsnál:

Union Bank R. T.
Oradea Bul. Regele Ferdinand I.

Központi Sorsjegyiroda
CLUJ, Str. Memorandului No. 16,

Segítséget nyújt a JOINT

A zsidóság súlyos gazdasági helyzetére való tekintettel, máris akció indult meg a lett- és lengyelországi, valamint a berlini Joint inspectorátusi hivatalnál a lengyel nyomorgók felségélyezésére. Dr Bernhard Káhn, az európai Joint végrehajtó bizottságának igazgatója, 24.000 dollárt utalt ki eddig is a zsidó árvaházak és szegénykórházak támogatására.

A nagy ünnepek előtti vallásellenes kampány megkezdődött Oroszországban

Moszkva augusztus 30. — Az „Isten-tagadók Szövetségének“ zsidó szekciója a nagy ünnepek közeli eljövételére való tekintettel máris megkezdte atheista propagandáját. A kampánynak ily gyors megkezdése összefüggésben van azon kudarcral, mellyel az Apikorszimok egyesületének nem sikerült husvétellenes propagandája. A zsidó kommunisták lapja, az „EMESz“ négy vallásellenes röpiratot bocsájtott ki jiddis nyelven, melyet nagy példányszámban terjeszt, főleg a zsidó földművelő és iparos munkásság között. Az „EMESz“ szerint meg kell indítani a legerősebb harcot a „zsidó nacionalizmus és sovinizmus ellen“. Bizonyítja, hogy a zsidó ünnepek

kimondottan egy osztálynak az ünnepei, melyhez a munkásságnak semmi köze. Az „EMESz“ közli továbbá, hogy egy ellenőrző bizottságot küldtek ki, mely megállapítja, hogyan lettek az eddigi vallásellenes konferenciák határozatai végrehajtva. Az őszi atheista kampánynak újabb jelensége egy vallásellenes brigád szervezése, mely a zsidó ünnepek ellen „Rohamcsapatokat“ szervez, hogy a szovjetkormány ipari frontján működő rohamcsapatok rendszerét honosítsa meg. A városi vallásellenes kampánynak azonban, úgy látszik, a krimi kolóniákon főként nincs semmi előrehaladása. Erre vonatkozó panaszát az „EMESz“ egy hozzáérkezett levél alakjában a következőkben hozza nyilvánosságra: „A vallásellenes propaganda azok között, akik utóbb tértek rá a földművelő munka útjára, nagyon gyenge. Eltekintve attól, hogy az „Isten“ szavát állandóan hallani lehet a nép ajkán, a vallásos előírásokat még fokozottabb mértékben tartja meg. Még mindig találhatók nagy számban zsidók, kik a tradicionális napokon böjtölnek, minjánt hoznak össze, hogy szombaton imádkozhassanak. Egyike a kerület legjobb kommunistáinak egy másik elvarátnak holttemét szombat napjára elrejtette a zsinagógában, hogy a temetkezés a zsidó vallás tilalma folytán ne tartassék meg. Egy másik kolónia, mely 100 százalékban kollektívvalva van, nagy gyűjtést rendezett, hogy Jankóban már az ünnepekre felépüljön az új zsinagóga“.

Legolcsóbban vásárolhat az ünnepekre KALAPOKAT és egyéb férfi divatárut HOLLÓS-nál Oradea, Bulev. Regele Ferdinand 3.

VII.

És a víz kidobta az ifjut a távoli messzeföldre, idegen földre, a gósz földjére.

És bolyongott minden országokban és ment a száműzetés gyermekeivel és járt közöttük, mint hajdani idők regéje és mint jövődők látomása és különösnek és rejtelmesnek tűnt fel mindenki előtt.

És felnézett az égre és ime idegen neki és a földre tekintett és ime ellenséges — és megszokhatta a szemét, hogy maguk elé nézzenek, a világ szélei felé, mint ahogy őfelé nézett akkor a lány képe azon a hajnalon.

Mikor látta azt a hajnalt?

És bolyongott az ifju, mint ahogyan bolyong egy kítaszított csillag a világ űrjében és járt, járt meztelenül és mezitláb, de egyenes tekintettel, nem volt semmije, csak a nagy tűz a szive mélyébe és a hajnal sötét ragyogása szemének mélységében.

Mikor szállt az a tűz a szivébe?

Mert háromszoros kohóban tisztult az ifju szive és háromszoros nagy máglyaláng lobogott benne: ime Isten tüze az, és a sátán tüze és — mindkettőben a leg-hatalmasabb — a szerelem tüze.

És elvitte azt a tüzet a világ négy

szélére és felgyújtotta a sziveket szájának leheletével és az elalvó szemekbe világosságot lángoltatott . . .

És elment száműzött testvéreihez és látta megalázottságukat és nyomorúságukat és mindnyájuk szenvedését szenvedte és mindnyájuknak jajkiáltását kiáltotta. És kiáltásából kihallatszott az ég és a pokol ordítása, Isten bosszúja és haragjának vihára, teljesületlen szerelem fájdalmában vergődő lélek zokogása és a világ sóhaj-tása a Pusztulás éjszakáján.

És olykor hallgatott az ifju fájdalom-ban és kiáltása hallgatás volt — nem volt még olyan bánat, mint az ő néma bánata és olyan fájdalom, mint az ő hallgatag fájdalma.

És senki sem állhatott meg egyenes pillantása előtt. Sokan az égre menekültek tekintetükkel az ifju pillantása előtt, sokan pedig a földre sütötték szemüket. És az ifju némán utánuk nézett, míg elvonultak — és sajnálta őket nagy könyörületességgel.

És a harag és gyűlölség embereivel is találkozott az ifju — és megremegtek a harag emberei az ő tekintetétől és eltávoztak előle gyorsan és ráncolták a homlokukat és beárnyékolták szemöldökükkel a tekintetüket és lenéztek a földre

és kezüket a szivükre tették és olyanok voltak, mintha lopott holmit rejtegetnének a csodás rejtélyű ifju szemei előtt.

De a rejtélyes szemű ifju bizony belenézett, belenézett a szivükbe, behatolt a letkükbe, mint egy elpusztított város omladékai közé és megtalálta ott az ő titkos fájdalmukat és együtt vonaglott szivük minden vonaglásával és kétszeresen szenvedett minden szenvedésükkel.

És mikor nagyon fájt a szive és feljártak hozzá nagy álmái és sajgó sebei és körülvették mint a tenger hullámai, — akkor kiment az ifju hajnalban a városon kívül és ott nekitámaszkodott egy szomorúfüznek a szunnyadó folyó partján és fel-emelte szemét a hajnal Ünője felé és kereste képét a folyó vizében és behunyta a szemét és bepillantott lelkének mélységeibe is, így állt egy darabig és hallgatott a mindenséggel együtt végtelen fájdalmában, az egyetlen fájdalmával.

És a tündöklő szemű, tiszta szárnyú fiatal angyal a hajnal Ünője lehajtotta hal-kan a néma bánatok serlegét — és lehulatott belőle könnyet könny után a hajnal csendjében . . .

(Vége).

HIREK

A „Népünk” cikkeinek utánnomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5691

Péntek, Elul 22, szeptember 4.
Szombat, Elul 23, szeptember 5.

Heti szidra: נעבים וילך
Heti háftóra: שוש אשיש

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 6.00
gyertyagyújtás 6.10
Istentisztelet kezdete 6.20
Szombat befejezése 7.20
Vasárnap, szept. 6-án משכמים לסליחות (Szelichos első nap).

A heti számunkkal lapunk ismét pontosan hetenként indul meg. Legközelebbi Ros-Hasono ünnepi számunk 12 oldalon fog megjelenni.

A beszercei főrabbi halála

Lapunk olvasói sokszor olvashatták lapunkban, hogy mi harcolunk a beszercei iroda ellen. Ezuttal nem kutatjuk és firtatjuk, hogy erélyes és heves harcunk indítóoka nem-e volt jogosult? E percben tesszük az ijját, mellyel nyilainkat löjjük és csak harcosokhoz illően, meghajljuk fejünket egy sirhant e őt, mely egy kiváló zsidó tudós földi porhüvelyét zárja magába. Ullmann Salamon beszercei főrabbi, 36 évig töltötte be ebben az igazi hamisítatlan zsidó közületben a lelkipásztori tisztiséget és tragikus hirtelenséggel hagyta itt hiveinek ezreit, alig két héttel ezelőtt. Daliás alakján és ragyogóan éles dialektikáján okosságán és józanságán a kor nem látott meg. Sőt, mint sokáig állott bor, néhez ital lett belőle az idők múlásával. Mint az orlh. központi iroda elnöke, sokat és sokszor állott a támadások pergőtüzében. Mi is sokszor ostoroztuk.

De sohasem őt, sohasem személyét és egyéni kvalitásait. Bizonyos, hogy emberi hibáktól nem volt mentes. De bizonyos az is, hogy szentül hitt abban; hogy amit tett, azt Izraelért teszi. Személyét mindenkor tiszteltük, megkellett adjuk neki azt, ami valóban volt. Izrael egyik Gaonja, igazi lelki pásztor, az igaz nagy rabbik közül való, kik tudták mindég, hogy mennyire szüksége van a szenvedő zsidóságnak arra, hogy arra rátermett nagyok intézzék sorsát. Meghalt és mi is meghajljuk elismerésünk lobogóját a nemes és nagy lélek előtt, kinek még hivatása lett volna e földön. Isten kifürkészhetetlen akaratából itt hagyta népünket. Odafönt bizonyára úgy látták, hogy így kell lenni. Mi is belenyugsunk a megváltozhatatlanba és megadjuk neki azt, ami jogosan kijár a nagy halottnak. Ullmann Salamon, Izrael egyik gaonja, élete során maradandót alkotott és emléke örökké élni fog körünkben. Hiányozni fog markáns egyénisége, nagy tudása és kitünő esze, ebben a sok epigonokkal teli világban. Gyászunkkal demonstrálunk amellet, hogy mi mindenkor tiszteltük kiváló személyét és tollunk, mely néha támadott, most az emlékezés könnyeit rögzíti meg e lap hasábjain. Legyen emléke örökké áldott. Z. c. I.

Tanuljon Ön is a másokán!

Csak képesített szakembernél dolgoztasson, mert ugyanazért a pénzért a legjobbat kapja

Bémer-tér 2.

Telefon 2-17

Liliom-ucca 5.

VÉGH

ruhafestő és vegytisztító

— **Horogkeresztes támadás a zsidó ifjak ellen.** A Németországban Zsidó Ifjak Egyesülete a nyári időszakra való tekintettel Pennewitz mellett (Thüringia) sátorfőrt szervezett, ahol az egyesület tagjai töltötték el nyári szabadságukat. A tábor lerögzítése után néhány nappal éjszaka körülbelül egy 20 tagból álló hackenkreuzer csapat megtámadta a tábort, ahol akkor 15 zsidó ifju volt mind 13—15 éves korban. Az éjszakai támadók ezután elkezdtek rombolásokat a sátorponyvákat, ellopták a lobogókat és keményen megfenyegették az ifjakat. Két fiatalembert, akik támadókkal szemben ellenállást fejtettek ki, súlyosan bántalmaztak, úgyhogy másnap mindkettőt kórházba kellett szállítani véres sebeikkel. A támadás tervszerűen volt előkészítve. Vezetésőre indult az akció és ugyancsak vezényszóra ért véget. Az inzultus ugyszólván egész éjszaka tartott és csoport vezetője hiába értesítette a közeli helység rendőrségét a támadásról semmit sem tettek a tettesek kézrekerítésére.

— **Négyszáz amerikai chaszid nagy-ünnepi látogatása európai rabbijaiknál.** Amerikában 400 chaszid zsidó társaságban tömörült és egy hajót bérelt, hogy európai rabbijaikat a nagy ünnepek alkalmával felkeressék. A vallásos zsidó társaság a bérelt hajót oly módon rendezte be, hogy az minden chaszid igényt kielégítsen.

— **Rabbi Meir Berlin Délafrikában.** Jeruzsálemből jelentik: A Mizrahi Világorganizáció elnöke Rabbi Meir Berlin a napokban Délafrikába utazott, hogy ott személyesen vezesse be a Mizrahi-alapok szervezési kampányát. A kiváló mizrahi vezér munkája elé általános várakozással tekint a nemzeti alapon álló vallásos zsidóság.

Hol a boldogság mostanában? Zsidó kórház sorsjegy akciójában!

— **A Mizrahi és a szombati focibal.** Jeruzsalem. A Mizrahi Szervezetek jeruzsalmi központja átiratot intézett a Makkabi világszövetség elnökéhez, dr. Lelewer-hez Berlinbe, a szombat délutáni focibal és sportmérkőzések ügyében. A Mizrahi szervezet átiratában javasolja, hogy péntek délutánt tegyék meg a mérkőzések időpontjának, mert a szombati mérkőzések mélyen sértik a zsidó vallás törvényeit. Kijelenti a Mizrahi szervezet, hogy ennek megvalósítása érdekében hajlandó akciót kezdeni, hogy a palesztinai zsidó kereskedők már péntek déltől sza-

Berkovits-né

Oradea, Str. N. Iorga (Zöldfa u.) 19

Izletes házi koszt!
Olcsó árak!
Utazóknak 10% engedmény.

16-17

Harisnyát, kötöttáruat olcsó gyári árakban

„Hófehérke” Harisnyaházban

ORADEA, SAS-PALOTA PIATA UNIRII.

Cégünk a „BIZALOM” kötelékébe tartozik

SPITZER IZRAEL & Co

ORADEA :: SATU-MARE

Alapított 1898. évben.

MATRAC és ROLETTA GRÁDLI, BUTOR-SZÖVET, HENCSETERITŐ, SZÖNYEG ÁRUHÁZA

Dus választék!

Olcsó árak!

badságolják alkalmazottaikat. A Makkabi szövetség, hogy a további konfliktusokat elkerüljék, elfogadta a Mizrahi fenti javaslatát.

— **A vér fölfriessítése** céljából ajánlatos néhány napon át korán reggel egy pohár természetes „**Ferenc József**” keserűvizet inni. Az egész világon rendelik az orvosok a valódi **Ferenc József** víz használatát, mert ez szabályozza a bél működést, erősíti a gyomrot, javítja a vért, megnyugtálja az idegeket és ezáltal új életerőt teremt. A „**Ferenc József**” keserűvizet gyógyszertárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

Egy hölgy sem fog csalódní, ha kalapját a most érkezett

PÁRISI MODELLEIMBŐL

válassza ki hallatlan olcsó árért Kalapok és kalapkellékek

ENGROSBAN és DETAILBAN

KLEIN SIMON kalapgyár

lerakatainál

FIÓKÜZLET: Regele Ferdinand N. 7/B.

FIÓKÜZLET: Sas palota

A paptamási

„LITHYNIA”

ásványvíz a legjobb üdítővíz, úgy magában, mint borral, vagy gyümölcszörppel vegyítve

KAPHATÓ MINDENÜTT!

Friss töltésű Málnási Mária, Málnási Siculia, Románszentgyörgyi Hebe és Máriavölgyi vizek érkeztek

„LITHYNIA” Központi Egyedárusága, Oradea
Str. Nicu Filipescu (Szarvas-sor) 23
Telefon 1-76

ארמיה כשר

Hungária Étterem

SATU-MARE, TOMPA UCCA 1. sz.

Utazóknak

10%

engedmény.

25-21

A legszebb

zománcfényű gallérokat tisztítja a

Klein gőzmosóda

Str. Vlahuja 4 Szent János ucca

Padlólakkok, poloskairtók, háztartási cikkek

mosó- és pipere-árak, kefe- és vegyiárak
legolesőbb beszerzési forrással

Pontos és figyelmes kiszolgálás! — Szombat és ünnepeken zárva!

Fülöp Ede

ORADEA, Zöldfa ucca 14.

— **Meghalt dr Weil Adolf.** Temesvár, augusztus 30. Dr Weil Adolf, a nagynevű temesvári cionista vezetőférfi agyvérzés következtében 68 éves korában elhunyt. — Dr Weil Adolf elhunytával az erdélyi és bánáti közélet egyik legerősebb oszlopa dőlt ki. A nagytekintélyű temesvári zsidó orvos, aki 30 éven keresztül volt odaadó, lelkes munkása minden zsidó ügynek páratlan munkakészségével és a zsidó ügyekkel szembeni áldozatkészségével az erdélyi zsidó nép legjobbjai között szerepelt. Régi, bánáti zsidó családból származik Weil Adolf, akinek édesapja a belvárosi ort. hitközség hitoktatója volt. Weil Adolf dr a cionista mozgalom első zászlóvivői köze tartozott, aki még a háboru előtti években is lelkes híve volt a Palesztina-gondolatnak. Állandóan vezetőszeretett vitt a Zsidó Nemzeti Szövetség temesvári tagozatánál és tagja volt a K. K. L. kura-tóriumának. Dr Weil Adolf már évek óta szenved korával járó vérnyomásban és érlelmeszesedésben. Betegsége miatt az utóbbi években kénytelen volt visszahúzódnia a közélettől. Kedden váratlan agyvérzés ágyba döntötte és a szorgos orvosi kezelés már nem segíthetett rajta. Szerdán este Weil Adolf dr kiszenvedett, anélkül, hogy eszméjét visszanyerte volna. Dr Weil Adolf halálának híre Temesváron óriási megdöbbenést váltott ki. Temetésén az egész bánáti zsidóság nyilvánította kegyeletteljes részvételét az elhunyt zsidó vezér emléke iránt.

— **Egy új zsidó népház Londonban.** Londonból jelentik: Az elmúlt héten tették le alapját Londonban egy új zsidó népház grandiózus épületének, melyben az angol zsidóság vallásos, nevelő, jóléti, politikai és szociális intézményei lesznek elhelyezve. Az angol zsidóság centrumát képező ezen épület költségei 100.000 fontra (80 millió lei) vannak előirányozva. A zsidó népház London legszebb részében épül és egy külön épületrészében lesz többek között az angol rabbi-szeminárium is és a Jewish College, amely intézmények ezideig másutt voltak elhelyezve. Remélik, hogy építkezése az év végéig befejezést nyer.

— **„Békét a vallások között.”** Genéből jelentik: A „Békét a vallások között” világkonferencia előkészítő bizottságának utolsó ülései a napokban értek véget, melyen a záróbeszédet Rabbi Rubinstein S. (Wilna) tartotta. A kiváló szónok zárószavaiban ismertette a zsidóság helyzetét a világbéke érdekeinek megfelelően. A fényes retorikával előadott záróbeszéd mély benyomást tett a bizottsági tagokra. A végrehajtóbizottság elhatározta, hogy a világkonferenciát 1931 novemberére hívják össze. Az akció-bizottságban helyet foglalnak még a zsidóság képviselőiben Prof. Albert Einstein, a katolikusok részéről a volt birodalmi kancellár, Dr. Seipel prelátus, brahma vallás részéről pedig az ismert hindu író Rabindranath Tagore.

Nagyváradai zsidó fiuinternátus

Oradea, Strada Delavrancea (Ritoók Zsigmond) ucca 17

Felvesz zsidó liceumi, gimnáziumi, kereskedelmi és elemi iskolai tanulókat. Elsőrendő kóser ellátás. Mérsékelt árak. A növendékeket az igazgatón kívül 3 szaktanár és 2 paedagógus készíti elő. Minden iskolai és internátusi ügyben fevilágosítással szolgál és csak komoly érdeklődőknek prospektust küld az internátus igazgatója Szilágyi Adolf zsidó liceumi tanár

— **Az Erdélyi Cionista-Revizionista Unio** alábbi sorok közlésére kért fel bennünket: A cionista sajtóban utóbbi időben számos oly közlemény látott napvilágot, amely félreértéseket idézhet elő a Cionista-Revizionista Uniónak a Cionista Világszervezethez való viszonyára vonatkozólag. Ezek a közlemények legtöbbszörre a baseli revizionista pártkonferencia állítólagos határozatára hivatkoznak, miert is szükségesnek találjuk, hogy a konferencia határozatait röviden ismertessük. — **A kongresszusi választások és a revizionisták.** A legközelebbi kongresszusra szóló választásokon való részvétel fölött a revizionisták decemberi világkonferenciája fog dönteni, miután ez a kérdés csak egy része az akkor tárgyalásra kerülő főkérdésnek: a revizionisták állásfoglalásának a Cionista Világszervezettel szemben. — **A revizionisták képvisellete az Aktions Comitékban.** A revizionista AC tagok minden egyes AC gyűlésen az Unió vezetőségének utasításai szerint vesznek részt. — **Az új AC első gyűlésén a vezetőség megbízásából azt jelentették be, hogy az AC-ban való jelenlegi részvételük nem prejudikálhat a Revizionista Uniónak a Cionista Világszervezethez való ezután való viszonyára. — A revizionisták és a sékelfizetés kötelezettsége.** Tárgyalásra sem került az a kérdés, hogy a revizionisták tartoznak-e vagy sem megváltani a sékelt. Az a beállítás, mintha a revizionistáknak jogukban állna a sékelt nem megváltani, félreértésen alapul és valótlan. — **A revizionisták és az egyes országok cionista szervezetei.** E kérdésben a decemberben összeülő revizionista világkonferencia fog egységes álláspontot foglalni, minden országra vonatkozólag. Addig az egyes országos revizionista szervezetek a maguk belátása szerint döntenek el, hogy hozzátartoznak-e országuk cionista szervezetéhez vagy sem, annál is inkább, mert a Cionista Világszervezet alapszabályai szerint a cionista pártok országos szervezetei nem kötelesek az illető ország cionista szervezetének tagjai lenni. (Sonderverbänd und Fraktionen.) **Nem igaz tehát az, hogy a baseli revizionista konferencia elhatározta, hogy kilépteti országos szervezeteit az egyes országok cionista szervezeteiből.**

Milliók egy miatt: rabszolga sóhaj.
Milliót száz lejt: zsidó sorsjegy-óhaj.

— **Az antiszemizmussal elleni liga** Párisban, Mario Roustan kultuszminiszterhez tiltakozást nyújtott be a román zsidó hallgatóknak a párisi egyetemen való hátrányban részesítése miatt. Balthazard professzor, az orvosi fakultás dékánja erre nyilatkozatot adott ki, hogy a román hallgatók privilégiumának visszavonása nem tekinthető antiszemizmussal. Ezzel szemben a dékán egy nemrég megjelent cikkében megállapította, hogy Romániából az orvosi egyetemre iratkozott hallgatók 85 százaléka zsidó és megjegyezte, hogy Franciaország a román hallgatóknak nyújtott privilégiumokat nem az ilyen „zsidólegió” kedvéért adta.

— **Ujabb temetőgyalázások Németországban.** A neumegani zsidótemetőbe az elmúlt napokban ismeretlen tettesek éjjel behatoltak és 15 sírkövet összezúztak. A reichelsheimi hitközség is temetőgyalázásról ad hírt. A zsidó temetőben itt is 12 sírkövet döntöttek ki és törtek össze ismeretlen támadók. Nő Németország kultur-történelme.

— **A görög-orthodox patriarcha meghalt Jeruzsálemben.** A transjordániai és palesztinai görög-orthodox templomok patriarchája, Damánias az elmúlt héten Jeruzsálemben meghalt. Az elhunyt patriarcha hivatalát már 1897 óta tölti be. Hatáskörében körülbelül 70.000 görög-orthodox vallású tartozott, melynek negy százalékat arabok teszik. Az elhunyt politikai hatalmával sohasem lépett nyilvánosság elé és nem befolyásolta egyháza tagjait semmilyen irányban.

Nagy férfi kalap vásár!

100 Leitől kezdve

KLEIN SINON kalapgyár
terakatainál

FIÓKÜZLET: Sas palota. Ugyanitt női és férfi cipők hallatlan olcsó árban!

FIÓKÜZLET: Regele Ferdinand No. 7/b

Férfiszövet különlegességek

bámulatos olcsó
leszállított árakban

Havas & Grünfeld
posztóruházában

Engros
Endetail

Str. Avram Iancu (Kossuth ucca) 8.

Közérdek vevőket készpénz árban szolgálunk ki.

Cégünk szoliditására kérjük meggyőződni.

Bútorvevők!

Vásárlás előtt tekintsek meg a

Műasztalosok Bútorcsarnoka

Oradea, Piața Regina Maria (Bémer-tér) 2

állandó kiállítását

Masszív hálószobák 10.000 Leitől

Masszív ebédlők 20.000 Leitől

Óriási választék!

Meglepő termelési árak!

Művészi perzsaszőnyegek, szövött gobelinek,
külföldi fonalak

Schulhof Emilné

„Orient” Szövőművészeti iskola

Oradea, Strada Episcopul Ciorogariu No. 17.
Vidéki rendelések utánvétellel gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

— **Beiratások a héber óvodában megkezdődtek.** Felkéretnek a t. szülők, hogy gyermekeiket minél előbb beiratni szíveskedjenek, míg a létszám be nem telik. Szegény gyermekek kedvezményesen vagy tandíjmentesen felvétetnek. A tanítás szeptember 1-én vette kezdetét az óvoda helyiségében str. Gen. Moşoiu 11. (Kert-ucca) Az óvoda vezetősége.

— **Iskola kabát szövetek** minden színben és árban csak az A. B. C. áruházban Teleki ucca 4.

— **A szatmári Brith Hanoár sel Hamizrachi** a könyvtár alapjára egy műsoros délutánt rendezett, mely egy erkölcsileg, mint anyagilag a legfényesebben sikerült. Ordentlick Viktor a Brith nevében üdvözli a nagyszámban megjelent közönséget, rámutatott, hogy ez a délután egy mizrachi propaganda célt szolgál, ismerteti a Mizrachi eszmét és célját. Célnk a gyermekeken keresztül a szülőket is megnyerni a Mizrachi eszmének. Riedermann talmudi idézeteiből rámutatott a Mizrachi szükségére. Goldstein vezetésével a Bené Akiba kórusa szebbnél szebb héber énekeket adtak elő nagy sikerrel. Vald Margitka és Nové Margit Benot fagok szavalataikkal kellemes hangulatot kellettek a közönség körében. Lilienfeld Pirike nagykarolyi aviva-vendég „Uj tavasz elébe” című szavalatával meghódította a közönséget. Végül Schwartz chaver ismerteti a könyvtár jelenlegi állását és felhívja a megjelent közönséget, hogy támogassák a könyvtárt.

— **Meghívó.** A Cluji Zsidó Közkórház-egyesület 1931. szept. 6-án (Elul hó 23-án) vasárnap d. e. fél 11 órakor nyitja meg ünnepélyesen az egyesület főalapítójáról, székelyhidas Sebestyén Dávidról és nejről elnevezett kórház új épületrészét, (Cluj, Str. Iaşilor 16.) melyre az érdeklődőket díszlelettel meghívjuk. Az emberszeretet ezen új hajléka a megboldogult főalapító egyéni elgondolása, nemes lelkének élete utolsó napjaiban is ugyszólván egyedüli gondolata volt, melynek megnyitását sajnos meg nem érthette. Az ő utolsó kívánságát hajtjuk végre az új kórház avatásával, az ő emlékének áldozunk, mikor szentélyt létesítünk a szenvedőknek. Az avatási ünnepség programja: 1. Templomi ének. 2. Dr Sebestyén József, elnöki megnyitó beszéde. 3. Glasner Akiba főrabbi felavatja a kórházat. 4. Hatóságok és testületek üdvözlései. 5. Dr Fenichel Mór igazgató-főorvos a kórházat átveszi. 6. Dr Neufeld Jenő főtitkár beszámolója. 7. Dr Hamburg József záróbeszéde. 8. Karének. — Testvéri szeretettel: Dr Sebestyén József elnök. Dr Neufeld Jenő főtitkár. Gábel Vilmos titkár.

— **Értesítés.** A Poale Cedek egyesület Körös-u. 18. sz. alatti templomban az ülések f. hó 30-tól kezdődőleg lesznek kiadva. A régi bérlők üléseit szept. hó-ig tartja fent a gondnokság. Tisztelettel az Előjáróság.

— **Magas tandíját** csak az A. B. C. áruházban vásárolt iskolai ruhaanyagokkal csökkentheti.

— **A Brünnbe** utazó zsidó diákok tudomására hozzuk, hogy Brünnben az iskola év folyamán (okt.—junius 31) ig orth. kóser mensa működik. Ez irányban és más tanulmányi kérdésben szívesen szolgál fölvilágosítással Adler Béla IV évf. műépítész hallg. Debrecen Csokonai u. 14

— **Iskolás fiukat** teljes ellátással felvesz Fein Márton Zárda u 2. Templom udvar.

— **Butortisztítást, festést** vállalok. Pável u. 21.

MEGNYILT
Csillag
festéküzlet
Nagypiac tér, Andrénnyház

Mindenmü festékek, padló-lakkok, háztartási cikkek leg-olcsóbb és legmegbízhatóbb beszerzési helye

10-10

KÖZGAZDASÁG

Hatvanegymilliárd lei a Phönix Életbiztosító Társaság életbiztosítási állománya

Wien, 1931. augusztus 31.

A Phönix wieni életbiztosító intézet nagy érdeklődéssel várt jelentése, mely a folyó évi július hó 1-én megtartott közgyűlés elé került és amely a 48-ik üzleti év eredményeiről számol be, méltán kellett elismerést gazdasági körökben. A Phönix terjedelmes üzlet jelentése hű és reális tükörképet mutat azokról az összefüggésekről, melyek az általános gazdasági helyzet, a váltakozó konjunkturák és a biztosítási konjunkturák között fennállanak. A jelentésből megállapítható az is, hogy a súlyos gazdasági helyzet milyen mértékben befolyásolta a biztosítási üzlet menetét.

A Phönix kormányzó tanácsának a közgyűlés elé terjesztett jelentése meglepéssel emlékezik meg az eddig elért eredményekről és teljes bizalommal tekint a kitűzött célok realizálása eié

Mielőtt a jelentés és mérleg adatait részletesen megvilágítanánk, az alábbiakban közöljük a jelentés fontos számadatait:

1. Az 1930. évben kötött új életbiztosítások tőkéje 625,558.524 schillinget, míg az évi járadék 460.791 schilling összeget tett ki. Ha hozzászámítjuk a megszünt biztosítások reaktiválásából eredő növekedést (30 millió 874.871), ugy

az új tőkebiztosítások főösszege
656.433.395 schillinget mutat,

Ebből a jelentékeny új üzlet-stokkból 573,849,910 schilling esik a közvetlen üzletekre és 51,708,614 schilling a Phönix által átvett viszontbiztosításokra esik. A közvetlen üzlet (149.833 kötvény) 441,867.494 schilling tőke összeggel orvosi vizsgálat alapján és 131,982.416 schilling tőkeösszegű üzlet orvosi vizsgálat nélkül jött létre.

Halálozások, lejáratok, visszavásárlás, átalakítás díjmentes haláleseti kötvényekké és egyéb változtatás után előálló lemorzsolódás 127,529.898 schilling összeget tesz ki. Viszont a díjfizetések megszüntetése miatt 156 millió 904.310 schilling (6 1/2%-a a biztosítási állománynak) összegű biztosítás lépett hatályon kívül.

2. Az életbiztosítási állomány az előbb említett csökkenések levonása után 1930 december 31-én 2 milliárd 558,536.592 schilling biztosított tőkét és 2,100.175 schilling évi járadékot mutatott; ebből 2,233.986.512 schilling a közvetlen biztosítási állományra és 324.550.080 az átvett viszontbiztosításokra esik.

3. Díjbevételek. Az 1930. üzleti évben 130,176.228'69 schilling díjbevétele volt a társaságnak.

4. A tőkebefektetések jövedelmei a jelentési évben a passzív kamatok levonása után 19,345,970'03 (4 millió 393.452'16 öszszeggel több, mint az elmúlt évben) schillinget értek el. Ebből 10,724.857'04 az értékpapirokból, 2,696.167 folyószámla- és betétkamatokból, továbbá 3,111.236'65 az ingatlanállomány hozadékából és 2 millió 513.709'34 schilling jelzálog- és kölcsönkötvények kamataiból ered.

A viszontbiztosítóknak kifizetett kamat-részesedés levonása után a társaság saját számláján maradó díjtartalékok után 6.99 %-os átlagos kamatjövédelmet ért el.

5. A társaság által eszközölt kifizetések, halálesetek, lejáratok, évjáradékok, kötvényvisszavásárlások és a biztosított felek nyereségrészesedése címén, ideszámítva a baleset- és szavatossági biztosításokból eredő kártalanítások és kártartalékok dotálásait is, 33,543.734.78 schillinget tettek ki.

A halálesetek folytán kifizetett biztosítási összegek a jelentési időszakban is lényegesen mögötte maradtak a számítás szerint várt méreteknek, jóllehet, hogy a gazdasági helyzet nyomasztó hatása alatt a működési területeinek egyes részein (többek között Németországban is) a halandóság bizonyos mérvű emelkedése állapítható meg.

A Phönix egész üzlet tevékenységének területén az elmúlt évben elhalálozás folytán 6.957 kötvény likvidáltatott és egyetlen egy esetben sem került sor törvényes beavatkozásra.

6. A technikai tartalékok (díjtartalék, díjvittelek és osztaléktartalék) 78.877.676.72 schilling összeggel emelkedtek, ugyhogy a jelentési év végén 363,777.279.92 schilling összeget tettek ki. A bevételezett díjakból tehát, összesen 27% biztosítási kifizetésekre és 61% a tartalékok gyarapítására fordítatott.

7. A társaság ingatlanállománya is emelkedést mutat az elmúlt időszak alatt, újabb ingatlanvásárlások által a következő helyeken: Wien, Budapest, Maribor, Róma, Alexandria, Bukarest, Miskolc, Zimony. Építkezések folynak Krakkóban, Maerisch-Ostrauban. — Az ingatlanok összértéke 64,281.693.32 schilling (a tavalyi 56.198.298.48 értékkel szemben) és átlagosan 5.21% hozamot mutat, jóllehet több újonnan szerzett, illetve befejezett ingatlan jövedelmezősége csak az év végén volt teljes mértékben kiaknázzható.

8. Az értékpapírállomány árfolyamértéke 183,644.191.77 schilling összeggel szerepel, (a tavalyi 145.940.385.58 schillinggel szemben). Az értékpapírállományt összesen 18.003.328,35 schilling terheli. Az értékpapírállomány nagyrésze fixkamatozású értékekből (ideértve különböző állami jegybankok részvényei) 174.263.176.51 összegben, különböző biztosítótársaságoknál való részesedésből 7 millió 972.763.34 schilling összegben és különböző részvényekből 1,408.251.92 schilling összegből áll. Ingatlanokra nyújtott jelzálogkölcsönök összege 21,169.242.97 schilling. A biztosítékul szolgáló ingatlanok becsértéke 51 millió 19.552.71 schilling. Saját kötvényekre nyújtott kölcsönök összege 28 millió 107.717.28 schilling, szövetkezeteknek 2,143.338.88 schilling kölcsönt nyújtott.

9. A díjkinlevőségek az egész évi díjbevételek mintegy 7.5 százalékát teszik ki 9,784.477.15 schilling összegben. Ez az állapot a tavalyinál nem kevésbé kedvező.

A baleset és szavatossági biztosítás, amelyet a Phönix Allgemeine Vers. Gesellschafttal karöltve üz az intézet, állandó kedvező fejlődésben van.

Az évi brutto nyereség 758.508,02 schilling és ebből osztalékként 5 százalék plus 3 és fél százalékos superdividenda került kifizetésre.

Boldog és kellemes ünnepi hangulatot adnak „ELECTRON” Papp és Rajz mérnökök

CSILLÁRJAI

Villanygökök és rádiók legolcsóbb árban!
Str. Printul Carol 1. Telefon 5-35

4-1

Rövid hírek

PÁRIS: Az ismert zsidó hegedűművész, Jehuda Menachim a Francia Nemzeti zenekonzervatórium hangversenyén az első díjat nyerte.

BERLIN: A Berliner Tageblatt képes melléklete gyermekszépségversenyt rendezett egész Németország területén, hogy a legszebb 1-3 éves gyermeket kitüntessék. Az oklevéllel kitüntetett 10 legszebb gyermek közül 7, zsidó szülők gyermeke. — A berlini „Regge” tudósítást közöl arról, hogy augusztus 23-án nemzeti szocialista suhancok a Bismarcktéri zsidó üzletek kirakatait bezúzták. A károsult kereskedők 100 márká jutalmat tűztek ki a tettesek kérérekerítőjének.

BAD KISSINGEN: Itt hunyt el a nagy zsidó cionista fillantrop, Michael Nassatisin, ki végrendeletében úgy rendelkezett, hogy holttestét Erec Jiszra-elbe szállítsák és Jeruzsálemba temessék el. Az elhunyt hirtelen halála cionista körökben nagy részvétet keltett.

ANTWERPEN: A gyémánt szindikátus elnökét, Izidor Lipschitzet értékes szolgálatainak elismeréséért a belga kormány a Leopold rend lovagjává nevezte ki.

AMSTERDAM: A kiváló holland munkásvezér, H. Gerhard helyett, ki mandátumáról mozgalmi okok folytán lemondott, a zsidó szocialista vezetőnőt Alida Jong-ot jelölte ki a munkáspárt képviselői mandátumának a betöltésére.

FOKFÖLD: Eli Buirski, egyike a délafrikai parlament 4 zsidó képviselőjének, augusztus 14-én 54 éves korában szívszélhűdés következtében hirtelen elhunyt. Eli Buirski 1924 óta tagja a délafrikai parlamentnek.

RIGA: A közeli napokban Lettországból a kisebb zsidó bankok fuzióra lépnek, hogy az egységes adminisztráció, valamint a tőkekoncentráció révén jelentős megtakarítást, illetve magasabb nyereséget érjenek el. A fuzionált bankok Zsidó Központi Bank néven jegyeztetik be cégüket. — Az utóbbi időben számos zsidó éhező család vándorolt ki Lengyelországból Lettországra. Az éhező családok helyzete azonban itt is kilátástalan, minthogy a lett kormány nem ad számukra munkavállalási engedélyeket.

BIALISTOCK: Dr Ludwig Zamenhofnak, az esperanto-nemzetközi világnyelv megalkotójának a napokban lesz születési évfordulója, melynek emlékére a nemzetközi esperanto konferencia, mely az elmúlt héten tartotta meg gyűléseit Krakóban, emlékkövet állít Bialystockban.

DANZIG: A nagy zsidó fillantrop, I. Grünbaum, egy hatalmas központi zsidó otthon fellállítását határozta el és az építési munkálatokhoz máris hozzákezdtek. A nagyarányú „Zsidó Otthon” keretében egy nagy kiterjedésű zsidó templomot is építenek. Ugyancsak helyet kap egy Talmud-Thora iskola is. Az otthon a legmodernebb építési technika módszereivel épül és a zsidó kulturális szükségletek minden változatát kielégítik majd.

MEMEL: az ilteni zsidó temetőt a napokban nagyobb antiszemita banda rohamozta meg és az éjlepe alatt 26 sírkövet romboltak össze.

MOSZKVA: A kommunista párt Krimben újabb egy nagyarányú iparosítási kampányt indít meg, amely a tél folyamán keresztül 1000 zsidó családnak nyújt foglalkozást. A munkafelvételeknél elsősorban is tekintettel lesznek a deklasszált zsidó munkásokra és azok családjára.

WASHINGTON: Az elmúlt héten 140 nem kívánatos idegent, közülük többnyire zsidókat, az Egyesült Államokból kiutasítottak.

BALKIRS bélyegzőgyár

Strada Alexandri (volt Teleki-uca) 4.
Villanyerőre berendezett üzemében készít:

rézbélyegzőket, szappanstancnikat,
számozógép javításokat

és mindenféle szakmába vágó munkákat **legolcsóbb árakban!**

**Bankoknak és ügyvédeknek
20 százalék kedvezmény!!!**

**GROSZ DÁVID
szalmakalapgyár**

Satu-Mare, Str. Petru Rareș 35/37

Mindenféle kalapgyártáshoz szükséges fonatok
és nyersanyagok raktára 50-46

Hackmayer uri szabó Oradea

P. Reg. Maria 2.

Öltöny- és felöltő-szövetek nagy választékban, a **legolcsóbb** árban

MOZI

Teatrul HEIMAN szinkör

HETI MŰSORA:

Péntek: „Korvettkapitány” Harry Liedtke hangos filmje. Főszereplők: Maria Paudler, Hanns Junkermann, Fritz Kampers. 32, 27, 22, 16 és 12 lejes helyárakkal. Kedvezményes jegyek érvényesek. — Jön a szezon első nagy slágere Moreno „Ő vagy én?” Harry Piel első beszélő filmje és Gigli a világhírű a szansációs hangversenye egy műsorban.

Cinematograful FILMPALACE
és FILMTERRASSE mozgó

HETI MŰSORA:

Péntek: „Uj nemzedék” zsidó tárgyú hangos filmdráma 11 felv. Főszerepben: Ricardo Cortez. Előzőleg Ileana főhercegnő díszes esküvője látható! — **Szombat:** „Éljen a szabadszerelmem” és „Asszony és pénz” Liana Haid, Fritz Kampers, Walter Rilla és Iris Arlan együtt! Nagy kettős műsor! — **Vasárnap d. e. 11.:** „Repülő Flotta” Ramon Novarro hangos slágere 10 12 lejes helyárakkal! — **Vasárnap d' u.:** Nagy kettős műsor „Éljen a szabadszerelmem” és „Asszony és pénz”. — Szép idő esetén a 7 és 9 óras előadás a Filmterrasseon!

ZSIDÓ HUMOR

Az új kommentár haszna

Egy öreg rabbi egykor ellátogatott egy gazdag ismerőséhez és egy új, két kommentárral ellátott Hagada kiadást ajánlott neki megvételre.

„Nincs-e nekünk elég magyarozatunk a Hagadához, minek ehez újabbakat tenni” — kérdezte a gazdag.

„Föltétlen szükség van újabbakra” — válaszolt a szegény rabbi — „mert az összes közkezen forgó kommentárokból én még egyetlen Peszáchot sem tudtam magamnak csinálni.”

Az ügyes rabbi

A jámbor templomfelügyelő beszéli az ájtatos hívőknek, hogy az ő rabbijuk milyen csudálatosan nagy tudós, ki az egész éjjelt a senkőnyvek tanulmányozása mellett tölti el és az isteni titkokat kutatja.

„És mikor alszik a rabbi” — kérdezték a hívők.

„Mindennap egy órát a reggeli ima előtt” — válaszolt a samesz.

„És elég számára ez a rövid alvás?”
„Mi az, hogy elég! A mi rabbink többet alszik egy óra alatt, mint más ember egy egész éjszakán keresztül.”

A jó és rossz tulajdonság

A rabbi egy falusi vendégfogadóba tért be és reggel egy kávéval rendelt a tulajdonostól. A vendéglős megkérdezte a magas vendéget, hogy hogyan izlik neki a kávé. Mire a rabbi így felelt: „A te kávédnak, mint mindennek a világon, két tulajdonsága van: egy jó és egy rossz tulajdonsága. A jó a kávédban, hogy nincs benne Cikoria, a rossz a kávédban, hogy nincs benne kávé.”

Ha kellemesen és szagtalanul akar borotválkozni, akkor csakis „MIRJAM” késnélküli borotváló-porot használjon, mert ma már ezen borotváló-por úgy van preparálva, hogy a legékezebb arcot sem sérti. Megrendelhető: SPITZ SÁMUEL festékkereskedőnél. Care-Mari. — Kérjen árajánlatot.

Az egész országban közismert
elsőrendű és izletes
konyhájáról a **GROSZ**

étterem

TIMIȘOARA-TEMESVÁR ORADEA
Lloyd-sor 14. Zöldfa ucca 7.

MENÜ RENDSZER: 40 lei 4 fogásos menü, 40 lei, 60 lei 5 fogásos nagy menü 60 lei. — Állandó abona! - Esküvőket, banketteket vállal. - Kifogástalan kiszolgálás! - Utazó uraknak kedvezmény!

PRIMARIA MUNICIPIULUI ORADEA

„Serviciul Economic”

No. 25736—25737

1931

De închiriat

1) In casa Muncitorilor

din str. Decebal două locuințe cu câte 2 camere și accesorii, cari pot fi ocupate momentan.

2) In Grădina Villor

O casă cu 3 locuințe și 3 jug. pământ cultivabil cu începere dela 1. Noemvrie a. c. Ofertele se pot înainta la Serviciul Economic al Primăriei etaj I., cam. 29 în orele oficioase.

Oradea, la 27 August 1931.

Presedintele comisiei interimare:

Dr. Cornel Petric

Secretar general:

Dr. Vostinar

Nyugodtan fog aludni,

ha
„express” poloskairtót
használ. Kapható:
STERN S. ENDRE
cégnél. Oradea, Zöldfa-uca 10.

Egy füveg ára 15 Lei.

Telefon: 578

Stern Amsel

10-4
ארטה כשר
vendéglője

ORADEA Izlet-s házi koszt!
Piaja Olcsó árak!
M. Viteazul 7. Utazóknak 10% engedmény.

Szülők figyelmébe!

Iskolaév kezdetén az összes harisnyák, fehérneműek és svetterek nagyon olcsón lesznek árusítva:

	lejtől
1 pár gyermekharisnya	8
1 drb I-a gyermek svetter	35
1 „ galléros gyermekmellény	78
1 „ leányka ing	45
1 „ gyermek divat gyapjusapka	29
1 „ I-a férfi- vagy fiuing	140
1 „ női vagy leányka kombiné	65
1 „ női hálóing	120
1 „ női ing	60
1 pár férfi sokni	9
1 drb leányka reform nadrág	23

KLEIN SÁNDOR & Co.

SAS-PASSAGE, FŐBEJÁRAT